

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 233/2025-37

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavných sťažnostiach sťažovateľov 1) **Slovenský filmový ústav**, Grösslingová 32, Bratislava, zastúpený JUDr. Adrianou Tomanovou, advokátkou, Grösslingová 4, Bratislava, a 2) **Slovenská asociácia producentov v audiovizíi**, Grösslingová 32, Bratislava, zastúpená LMH Legal, s.r.o., Moyzesova 314/39, Modra, proti uzneseniu Mestského súdu Bratislava III sp. zn. B1-26Cb/42/2019 z 25. októbra 2024 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Mestského súdu Bratislava III sp. zn. B1-26Cb/42/2019 z 25. októbra 2024 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa 1) Slovenský filmový ústav podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesením Mestského súdu Bratislava III sp. zn. B1-26Cb/42/2019 z 25. októbra 2024 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa 2) Slovenská asociácia producentov v audiovizíi podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
3. Uznesenie Mestského súdu Bratislava III sp. zn. B1-26Cb/42/2019 z 25. októbra 2024 **zrušuje a vec vracia** Mestskému súdu Bratislava III na ďalšie konanie.
4. Mestský súd Bratislava III **je povinný** nahradiť sťažovateľovi 1) Slovenský filmový ústav trovy konania **1 331,33 eur** a zaplatiť ich jeho právnej zástupkyňi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Mestský súd Bratislava III **je povinný** nahradiť sťažovateľovi 2) Slovenská asociácia producentov v audiovizíi trovy konania **1 423,75 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
6. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ 1 (ďalej aj „SFÚ“) sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 20. novembra 2024 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) označeným uznesením mestského súdu o nepripustení jeho vstupu do konania ako intervenienta popri žalobcovi. Napadnuté uznesenie navrhuje zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Zároveň navrhuje, aby ústavný súd rozhodol o odklade vykonateľnosti napadnutého uznesenia a dočasnom opatrení v podobe príkazu adresovanému odvolaciemu súdu prerušiť napadnuté konanie do rozhodnutia o ústavnej sťažnosti.
2. Aj sťažovateľ 2 (ďalej aj „SAPA“), ktorý je v postavení žalobcu v konaní pred mestským súdom, sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 10. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia už označených základných práv ústavy a dohovoru tým istým napadnutým uznesením mestského súdu. Rovnako navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie a tiež navrhuje, aby ústavný súd rozhodol o totožnom návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia a o dočasnom opatrení.
3. Ústavný súd uznesením č. k. PLS. ÚS 3/2025-5 z 15. januára 2025 spojil obe ústavné sťažnosti na spoločné konanie. Uznesením č. k. III. ÚS 233/2025-14 z 29. apríla 2025 prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zároveň nevyhovел návrhu na odklad vykonateľnosti a vydaniu dočasného opatrenia.
4. Mestský súd napadnutým uznesením z 25. októbra 2024 rozhodol, že vstup sťažovateľa 1 (SFÚ) ako intervenienta do konania o zaplatenie 2 204 430 eur s príslušenstvom na strane žalobcu (SAPA) nie je prípustný. V napadnutom konaní vystupuje na strane žalovanej Orange Slovensko, a.s., a intervenient na strane žalovanej – LITA, autorská spoločnosť.
5. Mestský súd rozsudkom zo 6. júna 2024 žalobu žalobcu zamietol. Podaním doručeným mestskému súdu 21. augusta 2024 sťažovateľ 1 oznámil svoj vstup do konania na strane žalobcu. Sťažovateľ 2 (žalobca) podal 15. septembra 2024 odvolanie proti rozsudku mestského súdu.
6. O návrhoch intervenienta na strane žalovanej aj samotnej žalovanej na nepripustenie vstupu SFÚ ako intervenienta do konania popri žalobcovi (doručených v septembri 2024) rozhodol mestský súd napadnutým uznesením tak, že vstup sťažovateľa 1 do konania nepripustil s odôvodnením, že nepreukázal svoj právny záujem na výsledku konania. Vo vzťahu k návrhu intervenienta na strane žalovanej mestský súd konštatoval jeho procesnú neprípustnosť.
7. Mestský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia poukázal na to, že sťažovateľ 1 vo svojom oznámení len všeobecnej roviny uviedol, že ako najväčší domáci výrobca a nositeľ práv sa snaží zabezpečiť priamu ochranu svojich vlastných práv a ekonomických záujmov. Tiež poukázal na rozdielne postavenie intervenienta na strane žalovanej (LITA), ktorého do konania pripustil na podklade záverov vyplývajúcich z nálezu ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 598/2021

z 24. novembra 2022. V tejto súvislosti mestský súd konštatoval, že sťažovateľ 1 v oznámení netvrdil vznik prípadného možného sporu medzi ním a žalobcom v závislosti od výsledku sporu.

8. Sťažovatelia v prvom rade argumentujú tým, že o návrhu žalovanej mal s ohľadom na podané odvolanie rozhodovať krajský súd v rámci odvolacieho konania, pretože súd prvej inštancie po podaní odvolania vykonáva v zmysle Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) iba úkony spojené s predložením spisu odvolaciemu súdu. V tomto namietanom procesnom postupe vnímajú porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy.

9. Namietané porušenie princípu rovnosti (čl. 47 ods. 3 ústavy) sťažovatelia odôvodňujú tým, že mestský súd im nedoručil návrh žalovanej na neprípustenie sťažovateľa 1 do konania.

10. V súvislosti so samotným vyhodnotením otázky intervencie sťažovatelia poukazujú na § 21 ods. 1 a 2 zákona č. 40/2015 Z. z. o audiovizíi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o audiovizíi“) a zmluvy o zastupovaní uzatvorenej medzi sťažovateľmi zo 16. júla 2014. Sťažovateľ 1 ako nositeľ práv autorov k audiovizuálnym dielam a výrobcu záznamov audiovizuálnych diel má v zmysle autorského zákona právo na odmenu a primeranú odmenu od žalovanej za použitie diel prostredníctvom káblovej retransmisie. V prípade, že by sťažovateľ 2 ako žalobca nebol v konaní úspešný, došlo by k bezdôvodnému obohateniu žalovanej na úkor sťažovateľa 1 a zároveň by to malo za následok uplatnenie nároku náhrady škody z dôvodu porušenia zmluvy o zastupovaní.

11. V závere tejto časti sťažovatelia sumarizujú, že napadnuté uznesenie mestského súdu považujú za arbitrárne a nepresvedčivo odôvodnené, pretože mestský súd sa nevyrovnal so zákonnými skutočnosťami (§ 21 zákona o audiovizíi) ani zmluvnými skutočnosťami (zmluva o zastupovaní), resp. sa nimi vôbec nezaoberal.

II.

Vyjadrenie odporcu a repliky sťažovateľov

II.1. Vyjadrenie odporcu:

12. Predsedníčka mestského súdu vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 17. júna 2025 odkázala v plnenej miere na priložené vyjadrenie vec prejednávajúceho zákonného sudcu. Sudca vyjadril presvedčenie, že podanie oznámenia o vstupe do konania malo jediný cieľ, a to zmariť právoplatné skončenie veci. V ďalšej časti sudca poukázal na to, že SFÚ bol povinný v rámci oznámenia vymedziť tvrdenia, ktoré odôvodňujú jeho vstup do konania v zmysle požiadavky plynúcej z § 82 ods. 3 CSP. Uvedené však SFÚ, riadne zastúpený advokátkou, nespĺnil.

13. Sudca mestského súdu zdôraznil, že v rámci odôvodnenia napadnutého uznesenia nebolo možné reagovať na argumenty, ktoré v oznámení neboli uvedené a ktoré sťažovatelia uplatňujú až v konaní pred ústavným súdom (napr. prípadné nároky SFÚ voči SAPA na náhradu škody, bezdôvodné obohatenie žalovaného, potencionálny vznik sporu medzi sťažovateľmi).

14. Ďalej sudca mestského súdu zdôraznil, že podľa § 146 zákona č. 185/2015 Z. z. Autorského zákona (ďalej len „autorský zákon“) uplatňovaný nárok (ktorý má patriť SFÚ) patrí pod odbory s povinnou kolektívnou správou a jeho uplatňovanie je možné iba prostredníctvom organizácie kolektívnej správy práv, ktorou je v danom prípade SAPA, a teda SFÚ si tento nárok nemôže

uplatňovať sama vo vlastnom mene. SAPA vystupuje v spore ako zástupca SFÚ a je vylúčené, aby v jednom spore vystupoval zákonný zástupca a popri ňom aj zastúpený.

15. Podľa sudcu mestského súdu ústavnej sťažnosti sťažovateľa 2 chýba vymedzenie, aké práva garantované čl. 46 ods. 1 ústavy boli napadnutým uznesením porušené, a jeho sťažnosť považuje za kompilát ústavnej sťažnosti sťažovateľa 1 obsahujúci iba všeobecné floskuly.

16. Pokiaľ ide o namietané porušenie princípu rovnosti, sudca poukázal na rozhodnutie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 64/2024 zo 6. mája 2024 a vyjadril presvedčenie, že keďže aj aktuálnu vec prejednáva ten istý senát ústavného súdu, tak sa bude pridrižovať vlastného právneho názoru.

17. K namietanému porušeniu práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy sudca mestského súdu poukázal na to, že návrh žalovaného, o ktorom mestský súd rozhodoval, nebol podaný počas odvolacieho konania, pretože toto sa začalo až podaním odvolania – 16. septembra 2024. Na tomto základe o podanom návrhu nemohol rozhodovať odvolací súd, ale súd prvej inštancie. V tejto nadväznosti sudca ešte uviedol, že odkaz sťažovateľov na § 369 ods. 3 CSP považuje v okolnostiach rozhodovanej veci za nezrozumiteľný a nelogický.

18. V závere svojho vyjadrenia sudca mestského súdu zhrnul, že rozsah odôvodnenia napadnutého uznesenia predurčila kvalitatívna stránka oznámenia SFÚ z 21. augusta 2024, a opäť zdôraznil, že ústavný súd by mal pri svojom rozhodovaní prihliadať len na argumentáciu produkovanú v rámci tohto oznámenia.

II.2. Replika sťažovateľa 1:

19. Sťažovateľ 1 doručil svoju repliku ústavnému súdu 30. júna 2025. Poukázal na to, že podľa § 82 ods. 2 CSP je vstup intervenienta prípustný počas celého konania, preto tvrdenia sudcu mestského súdu o tom, že cieľom intervencie bolo zmať právoplatné skončenie veci, považuje za také, ktoré vzbudzuje pochybnosti o nestrannosti sudcu proti nemu, ako aj žalobcovi.

20. Ďalej uviedol, že v oznámení svoj záujem na vstupe do konania odôvodnil relevantným spôsobom. Poukázal na to, že (i) výkon práv SFÚ je zakotvený v § 21 ods. 2 zákona o audiovizíi, (ii) na zmluvu o zastupovaní práv medzi žalobcom a intervenientom zo 16. júla 2014, (iii) že súčasťou žalobného nároku sú priamo finančné prostriedky – odmena, ktorú SFÚ prerozdeľuje a ktorá patrí autorom, výkonným umelcom a iným nositeľom práv k audiovizuálnym dielam a primeraná odmena, ktorá patrí SFÚ ako výrobcovi audiovizuálnych záznamov. Z uvedeného podľa sťažovateľa 1 vyplýva, že jeho záujem na výsledku sporu nie je len ekonomický, ale môže mať vplyv aj na právne postavenie, resp. na výkon jeho práv a povinností podľa § 21 ods. 2 zákona o audiovizíi.

21. Podľa sťažovateľa 1 skutočnosť, že žalobca ako organizácia kolektívnej správy vykonáva správu práv SFÚ v oblasti retransmisie, nezavaruje SFÚ možnosti vstúpiť do konania, ktorého výsledok sa ho priamo týka. Jedinou podmienkou v tomto smere je podľa § 81 CSP existencia právneho záujmu.

22. K argumentácii týkajúcej sa princípu rovnosti sťažovateľ 1 uviedol, že i keď ustanovenia CSP nevyžadujú doručenie vyjadrenia k vstupu intervenienta, je na mieste v prípade existencie návrhu na nepripustenie aplikovať ústavne konformný výklad a poskytnúť účastníkovi reálnu možnosť vyjadriť sa k návrhu.

23. Napokon vo vzťahu k otázke, ktorý súd mal rozhodnúť o návrhu, sťažovateľ 1 uviedol, že mestský súd rozhodol až 25. októbra 2024, teda v čase, keď bolo odvolanie vo veci samej žalobcom podané. Opäť zdôraznil, že podľa § 377 CSP po vydaní vecného rozhodnutia súd prvej inštancie vykonáva iba úkony v zmysle § 373 – § 375 CSP.

II.3. Replika sťažovateľa 2:

24. Sťažovateľ 2 doručil repliku ústavnému súdu 30. júna 2025 a uviedol, že pokiaľ mestský súd odkazuje na odlišnosti v postavení medzi sťažovateľom 1 a intervenientom na strane žalovanej v náleze ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 598/2021 z 24. novembra 2022, tak minimálne v kontexte porušenia práv podľa čl. 47 ods. 3 ústavy nie je možné vzhliadnuť rozdiely. Na rozdiel od rozhodnutia sp. zn. III. ÚS 64/2024 zo 6. mája 2024, na ktorý odkazoval mestský súd a v ktorom išlo o diametrálne odlišnú situáciu, pretože v tejto veci bol návrh na nepripustenie intervenienta riadne protistrane doručený a bola jej daná možnosť vyjadriť sa. Súd nedoručoval až repliku.

25. Podľa sťažovateľa 2 k namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy došlo tým, že mestský súd nesprávne vyhodnotil otázku právneho záujmu SFU na vstupe do konania, v dôsledku čoho SFÚ nemohol argumentačne podporiť odvolanie žalobcu.

26. Vo vzťahu k namietanému porušeniu čl. 48 ods. 1 ústavy sťažovateľ 2 zdôraznil, že o návrhu na nepripustenie intervenienta rozhodol mestský súd až potom, keď bolo vo veci samej podané odvolanie. V závere sťažovateľ 2 predostiera úvahu, že ústavný súd by mal zohľadniť všetky argumenty, nielen tie uvedené v oznámení, a to s ohľadom na to, že im bola odňatá možnosť vyjadriť sa a reagovať na návrh, o ktorom rozhodoval mestský súd.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

27. Predmetom posúdenia ústavným súdom je uznesenie mestského súdu, ktoré je procesným rozhodnutím o nepripustení sťažovateľa 1 ako intervenienta na strane žalobcu – sťažovateľa 2. Spolu s tým je predmetom konania pred ústavným súdom aj namietaný postup mestského súdu z hľadiska porušenia princípu kontradiktórnosti a námietka, ktorý súd mal v konkrétnom procesnom štádiu oprávnenie rozhodnúť o návrhu žalovanej na nepripustenie vstupu SFÚ ako intervenienta do konania popri žalobcovi.

28. Ústavný súd v prvom rade posúdil otázku možného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy. V tejto súvislosti považuje za vhodné zhrnúť, že SAPA podala žalobu na mestskom súde 14. januára 2019. Mestský súd žalobu zamietol rozsudkom zo 6. júna 2024. Sťažovateľ 1 až po zamietnutí žaloby oznámil svoj vstup do konania na strane žalobcu podaním z 21. augusta 2024. Žalovaná podaním zo 6. septembra 2024 navrhla nepripustiť vstup SFÚ ako intervenienta do konania. Odvolanie proti rozsudku podal sťažovateľ 2 15. septembra 2024. Mestský súd napokon o intervencii SFÚ rozhodol napadnutým uznesením z 10. októbra 2024.

29. I keď sa SFÚ rozhodol oznámiť svoj vstup do konania až po rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým bola žaloba zamietnutá, je nepochybné, že CSP mu tento krok prostredníctvom § 82 ods. 2 umožňuje. V okolnostiach danej veci však nie je nepodstatné, že návrh žalovanej na nepripustenie intervenienta na strane žalobcu do konania bol mestskému súdu doručený ešte pred podaním odvolania. Tiež treba vziať do úvahy aj to, že napadnuté uznesenie má procesný charakter

a v zásade sa ním určuje okruh subjektov zúčastnených na konaní, v tomto prípade prípustnosť intervenienta ako subjektu sporového konania. Ak je úlohou súdu prvej inštancie predovšetkým zabezpečiť prípravu konania na odvolacom súde, nie je potom bez logiky postup mestského súdu, ktorý prostredníctvom napadnutého uznesenia vymedzil okruh subjektov zúčastnených na konaní.

30. Na základe uvedeného ústavný súd nehodnotí postup mestského súdu zavŕšený vo vydaní napadnutého uznesenia z hľadiska namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy za ústavne neudržateľný či taký, ktorý by odporoval zmyslu a účelu Civilného sporového poriadku (výrok 6).

31. Vo vzťahu k porušeniu princípu kontradiktórnosti postavili účastníci konania proti sebe zdanlivo protichodné rozhodnutia ústavného súdu, očakávajúc, že v aktuálnej veci bude ústavný súd postupovať pre každého z nich želaným smerom.

32. V prípade nálezu č. k. III. ÚS 64/2024-41 zo 6. mája 2024 (na závery ktorého odkazoval sudca mestského súdu) sa porušenia princípu kontradiktórnosti domáhal sťažovateľ, ktorý oznámil svoj vstup do konania ako intervenient na strane žalobcu, správcu konkurznej podstaty. V danom prípade ústavný súd uviedol, že „Bolo na úvahe mestského súdu, aby pred procesným rozhodnutím zabezpečil rozumnú hranicu konfrontácie postojov sťažovateľa a žalobcu (II. ÚS 83/2019). Vyjadrenie žalobcu do rozhodnutia mestského súdu neprineslo argumenty, ktoré by vyžadovali repliku sťažovateľa, keďže mestský súd v rozhodnutí aplikoval procesnú normu – § 81 CSP, podľa ktorého intervenient je ten, kto sa zúčastňuje na konaní popri žalobcovi alebo žalovanom a má právny záujem na výsledku konania. Posúdenie právneho záujmu je otázkou aplikácie procesného práva, za ktorú primárne zodpovedá súd aplikujúci procesné právo bez ohľadu na argumentačnú hĺbku a frekvenciu podaní strán. Riešenie procesnej otázky vstupu intervenienta nevyžaduje mieru kontradiktórnosti tak, ako je to pri rozhodnutí vo veci samej.“.

33. V náleze č. k. II. ÚS 203/2021-63 z 11. novembra 2021 (ktorým argumentujú sťažovatelia) ústavný súd vyslovil porušenie základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy vo vzťahu k žalobkyni ako strane konania, ktorej nebol doručený návrh protistrany – žalovanej na nepripustenie intervencie. Ústavný súd tu konštatoval, že „... okresný súd pochybil, ak sťažovateľke odňal možnosť vyjadriť sa k návrhu na nepripustenie intervenienta do konania a návrh na nepripustenie intervenienta do konania zaslal až spolu so samotným napadnutým uznesením, čím nepochybne vylúčil možnosť strany konania predniesť svoje argumenty, a tým ovplyvniť rozhodnutie súdu o ne/pripustení intervencie. Odmietol argumentáciu okresného súdu spočívajúcu v koncentrácii a procesnej ekonómii konania, pretože tá nemôže byť na úkor jednej zo strán sporu v situácii, keď sa rozhoduje o návrhu protistrany, najmä v situácii, že rozhodnutie o návrhu má potenciál ovplyvniť výsledok konania.“.

34. Závery vyplývajúce z už uvedených nálezov považuje ústavný súd za aplikovateľné aj na teraz prejednávaný prípad sťažovateľov. V civilnom sporovom konaní platí, že stranami sú žalobca a žalovaný, pričom majú plné procesné práva a povinnosti. Naproti tomu, v tomto prípade ide o tzv. vedľajšieho intervenienta, ktorý vystupuje popri niektorej strane a nedisponuje všetkými oprávneniami v rámci sporového procesu. Možno teda usúdiť, že strana konania bude v kontexte zachovania rozumnej miery konfrontácie v silnejšom postavení oproti intervenientovi, hoci by aj vstupoval do konania na jej strane.

35. Žalovaný vo svojom návrhu uviedol, že prípadný vstup SFÚ do konania na strane žalobcu by odporoval zákonu a že medzi nimi neexistuje taký vzťah, ktorý by v závislosti od výsledku konania mohol vyústiť do ich vzájomného sporu. Podľa názoru ústavného súdu práve tieto direktívne tvrdenia si pre riadne rozhodnutie a posúdenie existencie právneho záujmu jednoznačne vyžadujú reakciu žalobcu. Na základe uvedeného preto ústavný súd dospel k záveru o porušení základného práva podľa čl. 47 ods. 3 ústavy len vo vzťahu k sťažovateľovi 2 ako ku strane konania (výrok 2). Vo vzťahu k tejto časti argumentácie sťažovateľa 1 ústavný súd nevyhovел ústavnej sťažnosti (výrok 6) a zdôrazňuje, že všetky dostupné argumenty na podporu svojho vstupu do konania v zmysle ustanovení CSP bol sťažovateľ 1 povinný uviesť už v samotnom oznámení.

36. Pokiaľ ide o samotné odôvodnenie napadnutého uznesenia, to sa už na prvý pohľad javí ako pomerne stručné, keď dôvody nepripustenia intervenienta do konania možno zhrnúť do dvoch bodov:

(i) SFÚ netvrdil a nepreukázal právny záujem na výsledku konania. K tomu mestský súd len stručne dodal, že SFÚ sa obmedzil len na všeobecné tvrdenie o tom, že ako výrobca a nositeľ autorských práv sa snaží zabezpečiť ochranu svojich vlastných práv a ekonomických záujmov, ktoré však nešpecifikoval, čím „bez ďalšieho“ musí konštatovať neexistenciu jeho právneho záujmu; a

(ii) SAPA zastupuje v otázke retransmisie SFÚ na základe zákona. Preto je vylúčené, aby v spore týkajúcom sa povinnej kolektívnej správy práv, ktorý iniciovala organizácia kolektívnej správy, vystupoval popri nej konkrétny individuálny nositeľ práv.

Na závere o úspornosti napadnutého uznesenia nemení nič ani argument mestského súdu o nízkej kvalite oznámenia o vstupe do konania.

37. Ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takej interpretácie a aplikácie práva s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 391/09). Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto preskúmava len to, či orgán verejnej moci ten-ktorý zákon nevyložil spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitrárny) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav (II. ÚS 348/08). Arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

38. Právny záujem na výsledku konania ako podmienka možnosti vstupu do konania v pozícii intervenienta na strane niektorého z účastníkov konania nie je v zákone (CSP) bližšie definovaný, t. j. zákonodarca túto otázku ponechal na judikatúru súdov. Úvaha súdu pri interpretácii tohto pojmu nie je ale neobmedzená, musí totiž rešpektovať podstatu a zmysel tohto inštitútu v kontexte s obsahom a rozsahom ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 a nasl. ústavy) a tiež práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s ústavnými princípmi (IV. ÚS 60/2010).

39. Podstatou a zmyslom inštitútu intervencie je posilnenie postavenia účastníka, na ktorého strane intervenient do konania vstupuje, za podmienky, že objektívne existuje relevantný dôvod, z ktorého možno vyvodíť, že aj intervenient má na výsledku sporu právny záujem. O právny záujem ide spravidla vtedy, ak rozhodnutím vo veci môže byť dotknuté právne postavenie intervenienta/jeho práva a povinnosti vyplývajúce z hmotného práva. Reštriktívna interpretácia pojmu „právny záujem“ v aplikačnej praxi nezodpovedá materiálne chápanej podstate ochrany základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie, a teda je z ústavného hľadiska neakceptovateľná (IV. ÚS 60/2010).

40. Pri posúdení existencie právneho záujmu na výsledku konania je potrebné mať rovnako na zreteli, že ide o objektívnu kategóriu. Teda je potrebné skúmať hmotnoprávne vzťahy sporových strán a ich hmotnoprávny dopad na tretie osoby v kontexte predmetu sporu. V prípade, ak konajúci súd zistí, že neexistuje spojitosť medzi hmotnoprávnym postavením subjektu, ktorý vstúpil do konania ako intervenient, a výsledkom sporu v korelácii s dôvodmi tvrdnými v oznámení o vstupe do sporu, je oprávnený rozhodnúť o jeho neprípustení do konania. V pochybnostiach, ak nie je možné s istotou vylúčiť potenciálny dopad výsledku sporu na intervenienta, je potom nevyhnutné dospieť k záveru, že intervencia je prípustná a návrh na neprípustenie intervenienta zamietnuť v súlade so zásadou poskytovať v prípade pochybností výklad, ktorý je pre dotknutého účastníka priaznivejší a poskytuje mu viac práv (II. ÚS 203/2021, III. ÚS 64/2024).

41. Sťažovateľ 1 svoj vstup do konania a právny záujem na výsledku sporu odôvodňoval predovšetkým vlastným postavením, ktoré mu vyplýva z § 21 ods. 2 zákona o audiovizíii. Podľa tohto ustanovenia SFÚ môže vystupovať v pozícii vykonávateľa práv autorov, výkonných umelcov a iných nositeľov práv k audiovizuálnym dielam a v pozícii výrobcu audiovizuálnych záznamov audiovizuálnych diel. Mestský súd však na toto rozdielne postavenie sťažovateľa 1 rezignoval a neskúmal možný presah výsledku konania vo vzťahu k jednotlivým pozíciám sťažovateľa 1, a to navyše v situácii, keď nikto nepopieral tvrdenie sťažovateľa 1 v oznámení o vstupe do konania, že súčasťou žalobného nároku sú aj peňažné nároky patriace SFÚ ako výrobcovi audiovizuálnych záznamov, resp. nároky, ktoré prerozdeľuje a ktoré patria uvedeným nositeľom práv k audiovizuálnym dielam, ako aj odmena vyberaná v odboroch kolektívnej správy práv na základe zmluvy o zastupovaní práv. Rovnako všeobecné konštatovanie mestského súdu, že sťažovateľ 2 ako organizácia kolektívnej správy zo zákona zastupuje záujmy sťažovateľa 1 a z toho dôvodu neprichádza do úvahy intervencia, nie je dostatočné. Z oznámenia o vstupe jasne vyplýva, že SAPA zastupuje SFÚ jednak na základe zákona, ale aj na základe zmluvy. Tieto skutočnosti nie sú v konaní vôbec sporné. Právny záujem na výsledku konania je podľa názoru ústavného súdu preukázateľne daný, keďže už len zo samotného zákonného zastúpenia vyplýva, že medzi žalobcom a SFÚ existuje hmotnoprávny vzťah s právnymi dôsledkami plynúcimi pre oboch. V takej situácii potom nepochybne existuje záujem SFÚ na tom, aby žalobca bol v konaní úspešný. A naopak, prehra žalobcu môže vyústiť do vzniku sekundárneho sporu medzi sťažovateľom 1 a žalobcom. Mestský súd rovnako žiadnym spôsobom nereagoval na skutočnosť, že medzi sťažovateľmi je uzavretá zmluva o zastupovaní práv zo 16. júla 2014, a v tej súvislosti nehodnotil dopady sporu na tento zmluvný vzťah. Z uvedených dôvodov neobstojí ani tvrdenie mestského súdu, že je vylúčené, aby v spore týkajúcom sa povinnej kolektívnej správy práv na základe žaloby organizácie kolektívnej správy vystupoval popri nej konkrétny individuálny nositeľ práv.

42. Ústavný súd hodnotí, že záver mestského súdu o nepreukázaní právneho záujmu sťažovateľa 1 na výsledku sporu je nedostatočne odôvodnený a arbitrárny, pretože mestský súd iba všeobecne konštatuje svoje závery, avšak bez toho, aby dal relevantné odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, a bez toho, aby reflektoval na skutkové okolnosti, na ktoré sa sťažovateľ 1 v priebehu konania odvolával. Takéto závery nemožno považovať za ústavne udržateľné, a preto ústavný súd rozhodol tak, že mestský súd napadnutým uznesením porušil právo sťažovateľa 1 na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1).

43. Nesprávne či arbitrárne rozhodnutie o nepripustení intervenienta môže mať za následok porušenie práv vylúčeného intervenienta v podobe odmietnutia prístupu k súdu v rozpore s právnym poriadkom. Rovnako ním však môže byť zasiahnuté do procesných práv strany, na ktorej podporu mal intervenient vystupovať, keďže takéto rozhodnutie je spôsobilé obmedziť právo hájiť svoje záujmy prostredníctvom účasti a podpory intervenienta, a tým aj ovplyvniť konečné rozhodnutie súdu v spore (III. ÚS 598/2021). Vzhľadom na procesné štádium, v ktorom došlo k odmietnutiu vstupu intervenienta do konania, rozhodol ústavný súd aj o porušení práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vo vzťahu k sťažovateľovi 2 (výrok 2).

44. V súvislosti s návrhom sťažovateľov na zrušenie napadnutého uznesenia a vrátenie veci mestskému súdu dospel ústavný súd k záveru, že pre dosiahnutie nápravy vo veci je nevyhnutné, aby tomuto návrhu vyhovel (výrok 3). Mestský súd je v ďalšom konaní vo veci podľa § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde viazaný právnymi názormi ústavného súdu vyjadrenými v tomto náleze.

IV. Trovy konania

45. V súlade s § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznal ústavný súd podľa výsledku konania sťažovateľom aj nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom. Ústavný súd priznal sťažovateľovi 1 náhradu trov konania 1 331,33 eur (výrok 4) s sťažovateľovi 2 náhradu trov konania 1 423,75 eur (výrok 5).

46. Pri výpočte výšky náhrady trov konania ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), v zmysle ktorej základná sadzba tarifnej odmeny (§ 11 ods. 3 vyhlášky) za jeden úkon právnej služby predstavovala v roku 2024 sumu 343,25 eur, v roku 2025 sumu 371 eur a náhrada hotových výdavkov za každý úkon právnej služby (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavovala v roku 2024 sumu 13,73 eur a v roku 2025 sumu 14,84 eur.

47. Ústavný súd priznal sťažovateľovi 1 trovy konania za tri úkony právnej služby – prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti (oba z roku 2024) a podanie repliky (v roku 2025). Sťažovateľovi 1 vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby zvýšenú o DPH, čo predstavuje celkom 1 331,33 eur.

48. Ústavný súd priznal sťažovateľovi 2 trovy konania za tri úkony právnej služby – prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti a podanie repliky (všetky z roku 2025).

Sťažovateľovi 2 vznikol nárok na náhradu trov konania za tri úkony právnej služby zvýšenú o DPH, čo predstavuje celkom 1 423,75 eur

49. Mestský súd je povinný uhradiť náhradu trov konania sťažovateľom na účet ich právnych zástupcov (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. júla 2025

Robert Šorl
predseda senátu